SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 19. maja 2010 *

V zadevi T-21/05,

Chalkor AE Epexergasias Metallon s sedežem v Atenah (Grčija), ki jo zastopajo I. Forrester, QC, A. Schulz in A. Komninos, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopata P. Oliver in S. Noë, zastopnika,

tožena stranka,

* Jezik postopka: angleščina.

zaradi predloga za razglasitev ničnosti ali zmanjšanje globe, naložene tožeči stranki z odločbo Komisije C(2004) 2826 z dne 3. septembra 2004 v zvezi s postopkom po členu 81 [ES] in členu 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/E-1/38.069 – Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije)

SPLOŠNO SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi M. E. Martins Ribeiro, sodnica, S. Papasavvas in N. Wahl (poročevalec), sodnika,

sodna tajnica: C. Kantza, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 6. novembra 2008

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1 Chalkor AE Epexergasias Metallon (v nadaljevanju: Chalkor ali tožeča stranka) je družba, ustanovljena po grškem pravu, ki kotira na atenski borzi (Grčija). Družba Viohalco SA ima v lasti absolutno večino delnic tožeče stranke.

1. *Upravni postopek*

2 Na podlagi informacij, ki jih je poslala družba Mueller Industries Inc. (v nadaljevanju: družba Mueller) januarja 2001, je Komisija Evropskih skupnosti marca 2001 v skladu s členom 14 Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204) v prostorih več podjetij iz sektorja bakrenih cevi nenapovedano opravila preiskave.

3 V prostorih družb KME Germany AG (nekdanja KM Europa Metal AG), Outokumpu Oyj in Luvata Oy (nekdanja Outokumpu Copper Products Oy) (v nadaljevanju skupaj: skupina Outokumpu) so bile 9. in 10. aprila 2001 opravljene dodatne preiskave. Skupina Outokumpu je 9. aprila 2001 Komisiji predložila ponudbo o sodelovanju na podlagi Obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996) tako za industrijske cevi kot za vodovodne in plinske cevi. Na podlagi dodatnih preiskav je Komisija postopek o ceveh razdelila na tri ločene postopke, in sicer na zadevo COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije), zadevo COMP/E-1/38.121 (Pribor (Fitingi)) in zadevo COMP/E-1/38.240 (Industrijske cevi).

4 Skupina Outokumpu je z dopisom z dne 30. maja 2001 Komisiji posredovala memorandum z več prilogami, v katerem opisuje sektor bakrenih cevi in tajne sporazume, ki se nanj nanašajo.

5 Na pobudo Komisije so 5. junija 2002 v zvezi z zadevo COMP/E-1/38.240 (Industrijske cevi) s predstavniki skupine Outokumpu potekali pogovori glede ponudbe te skupine za sodelovanje. Skupina je tudi ponudila, da Komisija zasliši njene zaposlene, ki so sodelovali pri sporazumih, obravnavanih v okviru zadeve COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije).

6 Komisija je na podlagi člena 11 Uredbe št. 17 julija 2002 v zvezi z zadevo COMP/E-1/38.240 (Industrijske cevi), na eni strani, na družbo Wieland-Werke AG (v nadaljevanju: družba Wieland) in skupino KME (sestavljeno iz družb KME Germany, KME France SAS (nekdanja Tréfimétaux SA) in KME Italy SpA (nekdanja Europa Metalli SpA)) naslovila zahteve za informacije in, na drugi strani, skupino Outokumpu pozvala, naj ji posreduje dodatne informacije. Skupina KME je 15. oktobra 2002 odgovorila na navedeno zahtevo za informacije. Njen odgovor je vseboval tudi izjavo in predlog, naj se v zadevi COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije) uporabi obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996. Poleg tega je skupina KME Komisiji dovolila, da uporabi vse informacije, ki so bile predložene v zadevi COMP/E-1/38.240 (Industrijske cevi), v zadevi COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije).

7 Družba Wieland je 23. januarja 2003 Komisiji poslala izjavo, ki je vsebovala predlog, naj se v zadevi COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije) uporabi obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996.

8 V okviru zadeve COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije) je Komisija 3. marca 2003 na skupino Boliden (sestavljeno iz družb Boliden AB, Outokumpu Copper Fabrication AB (nekdanja Boliden Fabrication AB) in Outokumpu Copper BCZ SA (nekdanja Boliden Cuivre & Zinc SA)), družbo HME Nederland BV (v nadaljevanju: družba HME) in družbo Chalkor ter 20. marca 2003 na skupino IMI (sestavljeno iz družb IMI plc, IMI Kynoch Ltd in Yorkshire Copper Tube) naslovila zahteve za informacije.

9 Predstavniki družbe Chalkor so se s predstavniki Komisije sestali 9. aprila 2003 in v zadevi COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije) predlagali uporabo obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996.

10 Komisija je 29. avgusta 2003 glede zadeve COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije) sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, naslovljeno na zadevne družbe. Po tem, ko so te družbe vpogledale v spis v elektronski obliki in so predložile pisna stališča, so, razen družbe HME, sodelovale na zaslišanju 28. novembra 2003.

11 Komisija je 16. decembra 2003 sprejela Odločbo C(2003) 4820 konč. v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/E-1/38.240 – Industrijske cevi), katere povzetek je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 28. aprila 2004 (UL L 125, str. 50).

2. *Izpodbijana odločba*

12 Komisija je 3. septembra 2004 sprejela Odločbo C(2004) 2826 v zvezi s postopkom po členu 81 [ES] in členu 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/E-1/38.069 – Bakrene

cevi za vodovodne in plinske instalacije) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), katere povzetek je objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 13. julija 2006 (UL L 192, str. 21).

13 Izpodbijana odločba vsebuje zlasti te določbe:

„Člen 1

Spodaj navedena podjetja so kršila določbe člena 81(1) [ES] in od 1. januarja 1994 člena 53(1) Sporazuma EGP, s tem da so v navedenih obdobjih sodelovala pri več sporazumih in usklajenih ravnanjih, ki so se nanašala na določanje cen in razdelitev trgov v sektorju bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije:

(a) družba Boliden […] skupaj z družbama [Outokumpu Copper Fabrication] in [Outokumpu Copper BCZ] od 3. junija 1988 do 22. marca 2001;

(b) družba [Outokumpu Copper Fabrication] skupaj z družbama Boliden […] in [Outokumpu Copper BCZ] od 3. junija 1988 do 22. marca 2001;

(c) družba [Outokumpu Copper BCZ] skupaj z družbama Boliden […] in [Outokumpu Copper Fabrication] od 3. junija 1988 do 22. marca 2001;

(d) družba Austria Buntmetall AG:

(i) skupaj z družbo Buntmetall Amstetten [GmbH] od najkasneje 29. avgusta 1998 do 8. julija 1999 in

(ii) skupaj z družbama [Wieland] in Buntmetall Amstetten […] od 9. julija 1999 do 22. marca 2001;

(e) družba Buntmetall Amstetten […]:

(i) skupaj z družbo Austria Buntmetall […] od najkasneje 29. avgusta 1998 do 8. julija 1999 in

(ii) skupaj z družbama [Wieland] in Austria Buntmetall […] od 9. julija 1999 do 22. marca 2001;

(f) družba [Chalkor] od najkasneje 29. avgusta 1998 do vsaj začetka septembra 1999;

(g) družba [HME] od najkasneje 29. avgusta 1998 do 22. marca 2001;

(h) družba IMI […] skupaj z družbama IMI Kynoch […] in Yorkshire Copper Tube […] od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

(i) družba IMI Kynoch […] skupaj z družbama IMI […] in Yorkshire Copper Tube […] od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

(j) družba Yorkshire Copper Tube […] skupaj z družbama IMI […] in IMI Kynoch […] od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

(k) družba [KME Germany]:

(i) individualno od 3. junija 1988 do 19. junija 1995 in

(ii) skupaj z družbama [KME France] in [KME Italy] od 20. junija 1995 do 22. marca 2001;

(l) družba [KME Italy]:

(i) skupaj z družbo [KME France] od 29. septembra 1989 do 19. junija 1995 in

(ii) skupaj z družbama [KME Germany] in [KME France] od 20. junija 1995 do 22. marca 2001;

(m) družba [KME France]:

(i) skupaj z družbo [KME Italy] od 29. septembra 1989 do 19. junija 1995 in

(ii) skupaj z družbama [KME Germany] in [KME Italy] od 20. junija 1995 do 22. marca 2001;

[…]

(s) družba Outokumpu […] skupaj z družbo [Luvata] od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

(t) družba [Luvata] skupaj z družbo Outokumpu […] od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

(u) družba [Wieland]:

(i) individualno od 29. septembra 1989 do 8. julija 1999 in

(ii) skupaj z družbama Austria Buntmetall […] in Buntmetall Amstetten […] od 9. julija 1999 do 22. marca 2001.

Člen 2

Za kršitve iz člena 1 se naložijo spodaj navedene globe:

(a) družbam Boliden […], [Outokumpu Copper Fabrication] in [Outokumpu Copper BCZ] solidarno: 32,6 milijona EUR;

(b) družbama Austria Buntmetall […] in Buntmetall Amstetten […] solidarno: 0,6695 milijona EUR;

(c) družbam Austria Buntmetall […], Buntmetall Amstetten […] in [Wieland] solidarno: 2,43 milijona EUR;

(d) družbi [Chalkor]: 9,16 milijona EUR;

(e) družbi [HME]: 4,49 milijona EUR;

(f) družbam IMI […], IMI Kynoch […] in Yorkshire Copper Tube […] solidarno: 44,98 milijona EUR;

(g) družbi [KME Germany]: 17,96 milijona EUR;

(h) družbam [KME Germany], [KME France] in [KME Italy] solidarno: 32,75 milijona EUR;

(i) družbama [KME Italy] in [KME France] solidarno: 16,37 milijona EUR;

(j) družbama Outokumpu […] in [Luvata] solidarno: 36,14 milijona EUR;

(k) družbi [Wieland] posamezno: 24,7416 milijona EUR.

[…]“

14 Komisija je menila, da so zadevna podjetja sodelovala pri eni trajajoči in obsežni kršitvi ter glede skupin Boliden in KME ter družbe Wieland tudi kršitvi, ki ima več oblik (v nadaljevanju: kartel ali zadevna kršitev). Komisija je pojasnila, da se izpodbijana odločba ne nanaša na nacionalne sporazume (točki 2 in 106 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Upoštevni proizvodi in trgi

15 Zadevni sektor, in sicer sektor proizvodnje bakrenih cevi, zajema dve skupini proizvodov, namreč, na eni strani, industrijske cevi, ki se glede na njihovo končno uporabo delijo na različne podskupine (klimatske naprave in hladilniki, pribor za montažo, plinski grelniki, filtrirni sušilniki in telekomunikacije), in, na drugi strani, cevi za vodovodne in plinske instalacije, imenovane tudi „sanitarne cevi“, „cevi za vodo“ ali „instalacijske cevi“, ki se uporabljajo v gradbeni industriji za napeljave za vodo, plin, olje in ogrevanje (točka 3 obrazložitve izpodbijane odločbe).

16 Komisija je menila, da se zadevi COMP/E-1/38.069 (Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije) in COMP/E-1/38.240 (Industrijske cevi) nanašata na ločeni kršitvi. To je utemeljila predvsem z dejstvom, da „so bila v sporazume glede bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije, na eni strani, in industrijskih cevi, na drugi strani, vpletena različna podjetja (in različne osebe, zaposlene v teh podjetjih) ter da je bila organizacija teh sporazumov različna." Poleg tega je Komisija menila, da se sektor cevi za vodovodne in plinske instalacije od sektorja industrijskih cevi razlikuje po ciljni skupini strank, končni uporabi in tehničnih značilnostih proizvodov (točki 4 in 5 obrazložitve izpodbijane odločbe).

17 Glede bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije je Komisija v izpodbijani odločbi potrdila, da je ta skupina proizvodov sestavljena iz dveh „podskupin": navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije in plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije. Navedla je, da „navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije in plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije med seboj ni mogoče vedno zamenjati, zato sta to ločena trga proizvodov v skladu z Obvestilom Komisije o opredelitvi upoštevnega trga za namene konkurenčnega prava Skupnosti" (UL 1997, C 372, str. 5). Vendar pa je Komisija menila, da je za potrebe izpodbijane odločbe treba šteti, da ti „podskupini" proizvodov predstavljata „eno skupino proizvodov […], saj so bila v sporazume o proizvodih iz teh podskupin v bistvu vpletena ista podjetja (in iste osebe, zaposlene v teh podjetjih), organizacija teh sporazumov pa je bila podobna" (točki 13 in 459 obrazložitve izpodbijane odločbe).

18 Komisija je v izpodbijani odločbi prav tako navedla, da je upoštevni geografski trg Evropski gospodarski prostor (EGP). Ocenila je, da je bila v EGP leta 2000 vrednost trga navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije približno 970,1 milijona EUR, trga plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije

pa 180,9 milijona EUR. Skupna vrednost obeh trgov v EGP je bila za leto 2000 zato ocenjena na 1151 milijonov EUR (točki 17 in 23 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Elementi zadevne kršitve

19 Komisija je menila, da se je zadevna kršitev pokazala v treh ločenih, vendar povezanih oblikah (točki 458 in 459 obrazložitve izpodbijane odločbe). Prvi element kartela so bili sporazumi, ki so bili sklenjeni med „proizvajalci SANCO“. Drugi element zadevne kršitve so bili sporazumi, sklenjeni med „proizvajalci WICU in Cuprotherm“. Nazadnje, tretji element kartela so bili sporazumi, ki so bili sklenjeni v okviru večje skupine proizvajalcev navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije in so bili imenovani „razširjeni evropski sporazumi“.

Sporazumi med „proizvajalci SANCO“

20 SANCO je hkrati znamka in oznaka posebnega postopka izdelave visokokakovostnih nerjavečih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije. Tehnologijo je leta 1980 patentiralo podjetje Usines à cuivre et à zinc. Skupina Boliden je bila imetnica prvotnega patenta za postopek proizvodnje do njegovega poteka leta 2000, vendar pa ni bila imetnica znamke SANCO v vseh evropskih državah. Njena konkurentka, skupina KME, je zahtevala in pridobila registracijo znamke SANCO v lastnem imenu v več evropskih državah. Skupina KME je nato patentirala več izboljšav izvornega izuma,

obe konkurentki pa sta si podelili vzajemne licence za izkoriščanje njunih patentov in znamk. Leta 1981 sta skupini KME in Boliden podelili licenco za izkoriščanje znamke in patenta družbi Wieland (točke od 115 do 118 obrazložitve izpodbijane odločbe).

21 Komisija je v izpodbijani odločbi menila, da so od leta 1988 sporazumi med „proizvajalci SANCO“ prekoračili mejo navadnega razmerja med „dajalci“ in „pridobitelji“ licenc. Po njenem mnenju so med temi proizvajalci, namreč skupinama KME in Boliden ter družbo Wieland, od junija 1988 do konca prvega polletja 1994 obstajali sporazumi o ciljnih cenah in popustih ter razdelitvi prodaje in tržnih deležev (v nadaljevanju: sporazumi SANCO). Nadzor nad izvajanjem sporazuma je potekal zlasti tako, da so si „proizvajalci SANCO“ medsebojno izmenjevali številčne podatke o proizvodnji in prodaji (točke od 125 do 146 in 456 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Sporazumi med „proizvajalci WICU in Cuprotherm“

22 WICU in Cuprotherm sta znamki plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije, ki so patentirane.

23 Imetnik znamke WICU in pripadajočih patentov je skupina KME, ki je med drugim družbi Wieland podelila licenco za izkoriščanje znamke in patenta. Obratno pa ima znamko Cuprotherm in pripadajoči patent družba Wieland, ki je dala licenco za izkoriščanje znamke in patenta skupini KME (točka 121 obrazložitve izpodbijane odločbe).

24 Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da so sporazumi, ki so bili v zvezi s cevmi WICU in Cuprotherm sklenjeni med skupino KME in družbo Wieland, prekoračili mejo navadnega razmerja med „dajalci“ in „pridobitelji“ licence. Skupina KME in družba Wieland naj bi vzdrževali protikonkurenčne stike, tako da sta izmenjevali občutljive podatke in usklajevali količine in cene plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije (v nadaljevanju: sporazumi WICU in Cuprotherm) (točka 149 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Razširjeni evropski sporazumi

25 Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da je imela zadevna kršitev, vzporedno s sporazumi SANCO ter sporazumi WICU in Cuprotherm, še tretji element, in sicer sporazume med člani širše skupine proizvajalcev navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije (točke 102, 104, 105, od 108 do 111, 147, 148, 461 in 462 obrazložitve izpodbijane odločbe).

26 Število udeležencev te širše skupine je bilo najprej pet, in sicer skupina KME, družba Wieland, skupina Outokumpu, skupina IMI in družba Mueller (v nadaljevanju: skupina petih). Po vključitvi družb Chalkor in HME ter skupin Boliden in Buntmetall (sestavljenih iz družb Austria Buntmetall in Buntmetall Amstetten) se je število udeležencev te skupine povzpelo na devet (v nadaljevanju: skupina devetih) (točka 216 obrazložitve izpodbijane odločbe).

27 Po mnenju Komisije je teh devet udeležencev poskusilo stabilizirati trg navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije, tako da so na podlagi tržnih deležev v referenčnem letu določili cilj glede prihodnjih tržnih deležev. V izpodbijani odločbi

je Komisija poleg tega ugotovila, da so se omenjeni udeleženci sporazumeli o izmenjavi občutljivih podatkov, razdelitvi tržnih deležev, spremljanju obsega prodaje, mehanizmu „vodilnega podjetja“ za vsak trg in koordinaciji cen skupaj s ceniki, uporabo „smernic za cene“ ter popusti (točka 192 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Trajanje in trajajoča narava zadevne kršitve

28 Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da sta skupini KME in Boliden zadevno kršitev začeli 3. junija 1988, skupini IMI in Outokumpu ter družba Wieland 29. septembra 1989, družba Mueller 21. oktobra 1997 in družba Chalkor, skupina Buntmetall in družba HME najkasneje 29. avgusta 1998. Glede datuma konca kršitve Komisija navaja 22. marec 2001, razen družb Mueller in Chalkor, ki sta po mnenju Komisije prenehali sodelovati v kartelu 8. januarja 2001 oziroma septembra 1999 (točka 597 obrazložitve izpodbijane odločbe).

29 Glede trajajoče narave zadevne kršitve Komisija za skupine Boliden, IMI, KME in Outokumpu ter družbo Wieland v izpodbijani odločbi navaja, da – čeprav je bil kartel od leta 1990 do decembra 1992 in od julija 1994 do julija 1997 manj dejaven – dejanja, ki so povzročala kršitev, niso nikoli popolnoma prenehala, tako da je zadevna kršitev dejansko ena nezastarana kršitev (točke 466, 471, 476, 477 in 592 obrazložitve izpodbijane odločbe).

30 Iz izpodbijane odločbe je razvidno, da Komisija družbi HME, skupini Buntmetall in družbi Chalkor ni mogla dokazati njihovega sodelovanja v kartelu pred 29. avgustom 1998 (točki 592 in 597 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Določitev glob

31 Z izpodbijano odločbo je Komisija na podlagi člena 23(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL 2003, L 1, str. 1) in člena 15(2) Uredbe št. 17 skupinama Boliden in Buntmetall, družbama Chalkor in HME, skupinam IMI, KME in Outokumpu ter družbi Wieland naložila plačilo globe (točka 842 obrazložitve in člen 2 izpodbijane odločbe).

32 Komisija je globe določila na podlagi teže in trajanja zadevne kršitve oziroma na podlagi meril, ki sta izrecno omenjeni v členu 23(3) Uredbe št. 1/2003 in členu 15(2) Uredbe št. 17, ki je, kot je navedeno v izpodbijani odločbi, veljala v času zadevne kršitve (točke od 601 do 603 obrazložitve izpodbijane odločbe).

33 Da bi določila globo, ki bo naložena vsakemu podjetju, je Komisija uporabila metodologijo iz Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člena 65(5) [PJ] (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: smernice), čeprav se nanje ni vedno sklicevala. V izpodbijani odločbi je Komisija prav tako ugotovila, ali

oziroma koliko so zadevna podjetja upoštevala zahteve iz obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996.

Izhodiščni znesek glob

– Teža

34 Komisija je pri presoji teže zadevne kršitve upoštevala naravo kršitve, njen dejanski vpliv na trg, obseg upoštevnega geografskega trga in njegovo velikost (točki 605 in 678 obrazložitve izpodbijane odločbe).

35 Komisija je navedla, da praksi delitve trgov in določanja cen, kot sta obravnavani v tem primeru, že po svoji naravi pomenita zelo resno kršitev, poleg tega pa je navedla, da je geografski trg, na katerega je vplival kartel, enak območju EGP. Komisija je prav tako upoštevala dejstvo, da je trg bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije zelo pomemben industrijski sektor, katerega vrednost je bila v EGP leta 2000, zadnje celotno leto kartela, ocenjena na 1151 milijonov EUR (točke 606 in od 674 do 678 obrazložitve izpodbijane odločbe).

36 Glede dejanskega vpliva na trg je Komisija navedla, da obstajajo zadostni dokazi, da je kartel, v celoti gledano, vplival na upoštevni trg, zlasti na cene, čeprav je bilo vpliv

nemogoče natančno številčno opredeliti (točki 670 in 673 obrazložitve izpodbijane odločbe). To ugotovitev je utemeljila z več dejstvi. Prvič, oprla se je na izvajanje kartela, pri čemer je navedla dejstvo, da so si udeleženci izmenjevali podatke o obsegu prodaje in ravneh cen (točki 629 in 630 obrazložitve izpodbijane odločbe).

37 Drugič, upoštevala je okoliščino, da so imeli člani kartela v EGP pomemben tržni delež, in sicer 84,6 % (točka 635 obrazložitve izpodbijane odločbe).

38 Tretjič, Komisija se je oprla na tabele, gradiva in beležke članov kartela, ki so nastali v povezavi s sestanki kartela. Iz teh dokumentov je razvidno, da so se cene v nekaterih obdobjih, ko je deloval kartel, zvišale in da so člani kartela v primerjavi s prejšnjimi obdobji ustvarili dodatne dobičke. Iz nekaterih izmed teh dokumentov je razvidno, da so osebe, ki so bile vpletene v kartel, menile, da je zadevnim podjetjem omogočil, da dosežejo svoje cilje glede cen. Komisija se je prav tako oprla na izjave gospoda M., nekdanjega direktorja ene izmed družb skupine Boliden, in na izjave družbe Wieland, skupine Boliden in družbe Mueller, ki so bile podane med njihovim sodelovanjem (točke od 637 do 654 obrazložitve izpodbijane odločbe).

39 Nazadnje, Komisija je ugotovila, da so tržni deleži vsakega od udeležencev v kartelu med njegovim celotnim trajanjem ostali relativno stabilni, čeprav so se stranke udeležencev včasih spreminjale (točka 671 obrazložitve izpodbijane odločbe).

40 Komisija je na tej podlagi sklepala, da so zadevna podjetja storila zelo resno kršitev (točka 680 obrazložitve izpodbijane odločbe).

– Različno obravnavanje

41 Komisija je v izpodbijani odločbi podjetja glede na njihov relativen pomen pri zadevni kršitvi razdelila v štiri skupine. Komisijina razvrstitev članov kartela v več kategorij je temeljila na tržnih deležih posameznega udeleženca kartela glede prodaje zadevnih proizvodov v EGP v letu 2000. Zato je skupino KME štela kot glavnega igralca na upoštevnem trgu in jo uvrstila v prvo skupino. Skupine Wieland (sestavljajo jo družba Wieland in skupina Buntmetall, ki jo je družba Wieland začela obvladovati julija 1999), IMI in Outokumpu je štela za srednjevelike gospodarske subjekte na tem trgu in jih uvrstila v drugo skupino. Skupino Boliden je uvrstila v tretjo skupino. V četrto skupino je uvrstila družbi HME in Chalkor (točke od 681 do 692 obrazložitve izpodbijane odločbe).

42 Tržni deleži so bili določeni glede na promet, ki ga je ustvaril posamezen kršitelj in je izhajal iz prodaje cevi za vodovodne in plinske instalacije na skupnem trgu navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije in plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije. Zato so bili tržni deleži podjetij, ki niso prodajala cevi WICU in Cuprotherm, izračunani z delitvijo njihovega prometa z navadnimi bakrenimi cevmi za vodovodne in plinske instalacije s skupno velikostjo trga navadnih in plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije (točki 683 in 692 obrazložitve izpodbijane odločbe).

43 Komisija je zato skupini KME določila izhodiščni znesek globe na 70 milijonov EUR, skupinam Wieland, IMI in Outokumpu na 23,8 milijona EUR, skupini Boliden na 16,1 milijona EUR in družbama Chalkor in HME na 9,8 milijona EUR (točka 693 obrazložitve izpodbijane odločbe).

44 Ob upoštevanju dejstva, da sta družba Wieland in skupina Buntmetall od julija 1999 združeni v eno podjetje in da sta do junija 1995 družbi KME France in KME Italy tvorili eno podjetje, ki je bilo ločeno od podjetja KME Germany, je bil izhodiščni znesek globe, ki jim je bil naložen, določen tako: za skupino KME (KME Germany, KME France in KME Italy solidarno) 35 milijonov EUR, za družbo KME Germany 17,5 milijona EUR, za družbo KME Italy in KME France 17,5 milijona EUR solidarno, za skupino Wieland 3,25 milijona EUR, za družbo Wieland 19,52 milijona EUR in za skupino Buntmetall 1,03 milijona EUR (točke od 694 do 696 obrazložitve izpodbijane odločbe).

45 Da bi se upoštevala potreba po določitvi globe v višini, ki bi ji zagotavljala odvračilen učinek, je Komisija izhodiščni znesek globe, naložene družbi Outokumpu, povišala za 50 %, ta je tako znašal 35,7 milijona EUR, pri čemer je menila, da je svetovni promet te družbe, ki je bil večji od 5 milijard EUR, nakazoval na to, da sta njena velikost in gospodarska moč upravičili navedeno povečanje (točka 703 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Osnovni znesek glob

46 Iz izpodbijane odločbe je razvidno, da je Komisija povišala izhodiščne zneske globe za 10 % za vsako dopolnjeno leto kršitve in za 5 % za vsako dodatno obdobje, enako ali daljše od šestih mesecev in krajše od enega leta. Zato je odločila tako:

– ker je skupina IMI v kartelu sodelovala enajst let in pet mesecev, se izhodiščni znesek globe 23,8 milijona EUR poviša za 110 %;

– ker je skupina Outokumpu v kartelu sodelovala enajst let in pet mesecev, se izhodiščni znesek globe, ki je bil po povišanju z namenom odvračanja določen na 35,7 milijona EUR, poviša za 110 %;

– ker je skupina Boliden v kartelu sodelovala dvanajst let in devet mesecev, se izhodiščni znesek globe 16,1 milijona EUR poviša za 125 %;

– ker je družba Chalkor v kartelu sodelovala dvanajst mesecev, se izhodiščni znesek globe 9,8 milijona EUR poviša za 10 %;

– ker je družba HME v kartelu sodelovala dve leti in šest mesecev, se izhodiščni znesek globe 9,8 milijona EUR poviša za 25 %;

– ker je skupina KME v kartelu sodelovala pet let in sedem mesecev, se izhodiščni znesek globe 35 milijonov EUR poviša za 55 %;

– ker je družba KME Germany v kartelu sodelovala sedem let in dva meseca, se izhodiščni znesek globe 17,5 milijona EUR poviša za 70 %;

– ker sta družbi KME France in KME Italy v kartelu sodelovali pet let in deset mesecev, se izhodiščni znesek globe 17,5 milijona EUR poviša za 55 %;

– ker se je družbo Wieland štelo, na eni strani, za individualno odgovorno v obdobju devetih let in devetih mesecev in, na drugi strani, za solidarno odgovorno skupaj s skupino Buntmetall v dodatnem obdobju enega leta in osmih mesecev, se izhodiščni znesek globe 19,52 milijona EUR, za katerega je odgovorna le družba Wieland, poviša za 95 % in se izhodiščni znesek globe 3,25 milijona EUR, za katerega sta družba Wieland in skupina Buntmetall solidarno odgovorni, poviša za 15 % (točke od 706 do 714 obrazložitve izpodbijane odločbe).

47 Osnovni zneski glob, naloženih zadevnim podjetjem, so bili zato določeni tako:

– skupina KME: 54,25 milijona EUR;

– družba KME Germany: 29,75 milijona EUR;

– družbi KME France in KME Italy (solidarno): 27,13 milijona EUR;

– skupina Buntmetall: 1,03 milijona EUR;

– skupina Wieland: 3,74 milijona EUR;

– družba Wieland: 38,06 milijona EUR;

– skupina IMI: 49,98 milijona EUR;

– skupina Outokumpu: 74,97 milijona EUR;

– družba Chalkor: 10,78 milijona EUR;

– družba HME: 12,25 milijona EUR;

– skupina Boliden: 36,225 milijona EUR (točka 719 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Obteževalne in olajševalne okoliščine

48 Osnovni znesek globe, naložene skupini Outokumpu, je bil povišan za 50 %, ker gre pri njej za ponovno kršitev, saj je bila že naslovnik Odločbe Komisije 90/417/ESPJ

z dne 18. julija 1990 v zvezi s postopkom na podlagi člena 65 [PJ] v zvezi s sporazumom in z usklajenimi ravnanji evropskih proizvajalcev hladno valjanih ploščatih izdelkov iz nerjavečega jekla (UL L 220, str. 28) (točke od 720 do 726 obrazložitve izpodbijane odločbe).

49 Kot olajševalne okoliščine je Komisija upoštevala, da sta ji skupini KME in Outokumpu v okviru sodelovanja posredovali informacije, ki jih ne zajema obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996.

50 Zato je Komisija znižala osnovni znesek globe, ki je bila naložena skupini Outokumpu, za 40,17 milijona EUR, kar ustreza globi, ki bi ji bila naložena za obdobje kršitve od septembra 1989 do julija 1997, ki je bilo ugotovljeno na podlagi informacij, ki jih je skupina priskrbela Komisiji (točki 758 in 759 obrazložitve izpodbijane odločbe).

51 Skupini KME je bil osnovni znesek globe, ki ji je bila naložena, znižan za 7,93 milijona EUR, ker je Komisija zaradi njenega sodelovanja lahko dokazala, da se je zadevna kršitev nanašala tudi na plastično izolirane bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije (točki 760 in 761 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Uporaba obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996

52 Komisija je v skladu z oddelkom D obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996 skupini Outokumpu znižala znesek glob za 50 %, skupini Wieland za 35 %, družbi Chalkor za

15 %, skupinama Boliden in skupini IMI za 10 % ter skupini KME za 35 %. Za družbo HME znižanje na podlagi tega obvestila ni bilo določeno (točka 815 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Končni znesek glob

53 V skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 je Komisija določila te zneske glob, ki se naložijo podjetjem, ki so naslovniki izpodbijane odločbe:

– skupina Boliden: 32,6 milijona EUR;

– skupina Buntmetall: 0,6695 milijona EUR;

– družba Chalkor: 9,16 milijona EUR;

– družba HME: 4,49 milijona EUR;

– skupina IMI: 44,98 milijona EUR;

– skupina KME: 32,75 milijona EUR;

– družba KME Germany: 17,96 milijona EUR;

– družbi KME France in KME Italy (solidarno): 16,37 milijona EUR;

– skupina Outokumpu: 36,14 milijona EUR;

– skupina Wieland: 2,43 milijona EUR;

– družba Wieland: 24,7416 milijona EUR (točka 842 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Postopek in predlogi strank

54 Tožeča stranka je 21. januarja 2005 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila to tožbo.

55 Ob spremembi sestave senatov Sodišča prve stopnje je bil sodnik poročevalec razporejen v osmi senat, ki mu je bila zato dodeljena ta zadeva.

56 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– člena 1(f) in 2(d) izpodbijane odločbe v delu, v katerem ji je naloženo plačilo globe, razglasi za nična;

– podredno, zmanjša naloženo globo;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

57 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo zavrne;

– tožečim strankam naloži plačilo stroškov.

Pravo

58 V podporo svoji tožbi se tožeča stranka sklicuje na šest tožbenih razlogov, in sicer na neupoštevanje dejstva, da je bila v sodelovanje pri kartelu prisiljena, nepravilno določitev izhodiščnega zneska globe, nepravilno povišanje izhodiščnega zneska globe zaradi trajanja, neupoštevanje olajševalnih okoliščin, nepravilno uporabo obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996 in nesorazmernost globe.

59 Pred preizkusom tožbenih razlogov tožeče stranke je treba spomniti, da iz točk 601 in 842 obrazložitve izpodbijane odločbe izhaja, da je Komisija zaradi kršitve naložila globe na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 in člena 23(2) Uredbe št. 1/2003. Poleg tega je Komisija določila globo z uporabo metodologije, opredeljene v smernicah in v obvestilu o ugodni obravnavi iz leta 1996 (glej točko 33 zgoraj).

60 Čeprav smernic ni mogoče opredeliti za pravno pravilo, gre za pravila ravnanja, ki kažejo na prakso, ki ji je treba slediti in od katere Komisija v konkretnem primeru ne more odstopiti, ne da bi navedla razloge, ki so v skladu z načelom enakega obravnavanja (glej sodbo Sodišča z dne 18. maja 2006 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, C-397/03 P, ZOdl., str. I-4429, točka 91 in navedena sodna praksa).

61 Splošno Sodišče mora torej v okviru nadzora zakonitosti glob, naloženih z izpodbijano odločbo, preveriti, ali je Komisija svojo diskrecijsko pravico izvrševala v skladu z metodo, navedeno v smernicah, in če bi se ugotovilo, da ni upoštevala te metode, preveriti, ali je to upravičeno in v pravno zadostni meri obrazloženo. V zvezi s tem je treba poudariti, da je Sodišče potrdilo veljavnost samega načela smernic in splošne metode, ki je navedena v njih (sodba Sodišča z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točke od 252 do 255, 266, 267, 312 in 313).

62 Samoomejevanje diskrecijske pravice Komisije, ki izhaja iz sprejetja smernic, namreč ni nezdružljivo z ohranitvijo precejšnje diskrecijske pravice Komisije. Smernice vsebujejo različne elemente fleksibilnosti, ki Komisiji omogočajo izvajanje diskrecijske pravice v skladu z določbami Uredbe št. 17 in Uredbe št. 1/2003, kot jih razlaga Sodišče (zgoraj v točki 61 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 267).

63 Zato se na področjih, na katerih je Komisija ohranila diskrecijsko pravico, na primer glede stopnje povišanja zaradi trajanja, nadzor zakonitosti teh presoj omeji na ugotovitev neobstoja očitne napake pri presoji (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 18. julija 2005 v zadevi Scandinavian Airlines System proti Komisiji, T-241/01, ZOdl., str. II-2917, točki 64 in 79).

64 Diskrecijska pravica Komisije in njene omejitve načeloma ne vplivajo na izvajanje neomejene pristojnosti sodišča (sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. julija 2004 v združenih zadevah JFE Engineering in drugi proti Komisiji, T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00, ZOdl., str. II-2501, točka 538), na podlagi katere lahko odpravi, zmanjša ali poveča globo, ki jo je naložila Komisija (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 8. februarja 2007 v zadevi Groupe Danone proti Komisiji, C-3/06 P, ZOdl., str. I-1331, točke od 60 do 62, in Sodišča prve stopnje z dne 21. oktobra 2003 v zadevi General Motors Nederland in Opel Nederland proti Komisiji, T-368/00, Recueil, str. II-4491, točka 181).

1. *Tožbeni razlog: neupoštevanje dejstva, da je bila tožeča stranka v sodelovanje pri kartelu prisiljena*

Trditve strank

65 Tožeča stranka v bistvu navaja, da je v kartelu sodelovala predvsem zaradi bojazni, da bodo člani skupine petih, to je glavni akterji na zadevnem trgu, proti njej sprejeli povračilne ukrepe. Bila naj bi žrtev in ne pobudnik ali pomemben član kartela. Zato trdi, da ji, čeprav je kršila člen 81 ES, ne bi smela biti naložena globa, ali pa bi morala biti globa, ki bi ji bila naložena, zmanjšana ali simbolična.

66 V tem kontekstu se tožeča stranka sklicuje na več prejšnjih odločb Komisije, v katerih podjetjem, ki so bila žrtve prisilnih ravnanj z namenom, da bi sodelovala ali nadaljevala sodelovanje pri protikonkurenčnem sporazumu, ni bila naložena nobena kazen ali pa so bila kaznovana z globami, katerih višina je bila bistveno zmanjšana.

67 V podporo svoji trditvi, da so bili nanjo usmerjeni pritiski, tožeča stranka navaja, da je morala zaradi tega, ker je bila majhno in relativno novo podjetje na zahodnoevropskem trgu, včasih sodelovati na sestankih podjetij, da bi zakonito pridobila podatke o trgu cevi za vodovodne in plinske instalacije. Ko se je odločila za sodelovanje na sestanku 28. avgusta 1998, na katerega se Komisija sklicuje v izpodbijani odločbi, je to storila v prepričanju, da je bila povabljena na pogovor o „evropski direktivi o pitni vodi“ in je bila nad tajnostjo sestanka presenečena. Med njegovim potekom je bila žrtev pritiskov, zato je pasivno in v podrejeni vlogi sodelovala še na šestih sestankih.

68 Med temi sestanki naj bi vodilna podjetja na trgu vsake izmed petih zadevnih držav, in sicer Nemčije, Združenega kraljestva, Francije, Španije in Nizozemske, predlagala cilje glede cen in popustov za naslednje mesece. Kljub temu pa naj tožeča stranka ne bi spremenila svoje cenovne in prodajne politike na teh petih zahodnih trgih, njen izvoz v te države pa naj bi se celo še naprej povečeval.

69 Tožeča stranka prav tako opozarja na različne dokumente iz spisa Komisije, ki izvirajo zlasti od skupine KME in družbe Wieland. Navaja, da glede na „zarotniško“ ozračje, v katerem so bili dokumenti pripravljeni, ti potrjujejo, da je skupina petih nameravala ustrahovati podjetja, ki bi zavrnila njihova povabila, in da so bile grožnje, ki so bile

zoper njo izrečene na sestanku 28. avgusta 1998, vnaprej načrtovane in da jih je upravičeno štela za resnične.

70 Komisija predlaga zavrnitev tega tožbenega razloga.

Presoja Splošnega sodišča

71 Najprej je treba zavrniti sklicevanje tožeče stranke na prejšnje odločbe Komisije, saj se predhodna upravna praksa Komisije ne šteje za pravni okvir za globe na področju konkurence (sodba Sodišča prve stopnje z dne 30. septembra 2003 v zadevi Michelin proti Komisiji, T-203/01, Recueil, str. II-4071, točka 292).

72 Poleg tega je treba poudariti, da iz sodne prakse izhaja, da pritiski podjetij z namenom pripraviti druga podjetja k sodelovanju pri kršitvi konkurenčnega prava, ne glede na njihovo težo, zadevnega podjetja ne odvezujejo odgovornosti za storjeno kršitev, v ničemer ne spreminjajo teže kartela in ne pomenijo olajševalne okoliščine pri izračunu globe, če bi lahko zadevno podjetje morebitne pritiske prijavilo pristojnim organom in pri njih vložilo pritožbo (glej v tem smislu zgoraj v točki 61 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točki 369 in 370; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 20. marca 2002 v zadevi KE KELIT proti Komisiji, T-17/99, Recueil, str. II-1647, točka 50, in z dne 29. novembra 2005 v zadevi Union Pigments proti Komisiji, T-62/02, ZOdl., str. II-5057, točka 63).

73 Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

2. *Tožbeni razlog: nepravilna določitev izhodiščnega zneska globe*

74 S tem tožbenim razlogom tožeča stranka navaja, da je Komisija pri določitvi izhodiščnega zneska globe, ki ji je bila naložena, napačno uporabila pravo, saj ni upoštevala dejstev, da je sodelovala le pri tretjem elementu kartela, in da je bil geografski obseg sporazumov, pri katerih je sodelovala, omejen na pet držav.

Omejeno sodelovanje tožeče stranke pri kartelu

Trditve strank

75 Tožeča stranka trdi, da različno obravnavanje, ki ga je Komisija utemeljila na tržnih deležih sodelujočih pri kartelu, ne zadostuje in krši načelo enakega obravnavanja, saj razlika v tržnih deležih sodelujočih ne odraža njenega omejenega sodelovanja pri kartelu.

76 Po mnenju tožeče stranke ni sporno, da se kršitev, za katero naj bi bila odgovorna, nanaša le na udeležbo pri nezakonitem sodelovanju skupine devetih med avgustom 1998 in aprilom 1999 pri razširjenih evropskih sporazumih v okviru tretjega elementa kartela.

77 Navaja, da je bilo tako sodelovanje, ki je bilo ugotovljeno v okviru sporazumov SANCO ter sporazumov WICU in Cuprotherm, kot tudi sodelovanje med člani skupine petih tesnejše od sodelovanja med člani skupine devetih.

78 Tožeča stranka prav tako trdi, da je Komisija v točki 690 obrazložitve izpodbijane odločbe nepravilno ugotovila, da je njeno sodelovanje pri kartelu pripomoglo k njegovi učinkovitosti. Glede tega navaja, da ni nikoli pristala na kvote, ki so bile predlagane v okviru razširjenih evropskih sporazumov, in da se je, nasprotno, njena prodaja v države, za katere je kartel veljal, med njenim sodelovanjem celo povečala.

79 Tožeča stranka meni, da bi bilo treba izhodiščni znesek globe, ki ji je bila naložena, znižati, da bi tako upoštevali različno naravo, stopnjo in vsebino njenega sodelovanja pri kartelu v primerjavi z drugimi sodelujočimi.

80 Komisija, nasprotno, trdi, da je iz izpodbijane odločbe razvidno, da je ugotovila eno kršitev, ki je sestavljena iz treh elementov.

81 Trdi, da ji za določitev izhodiščnega zneska globe ni treba razlikovati, na eni strani, med tožečo stranko in podjetji, ki so sodelovala pri sporazumih SANCO ter pri sporazumih WICU in Cuprotherm, in, na drugi strani, med člani skupine petih in skupine devetih.

82 Prvič, Komisija glede tega navaja, da aktivno sodelovanje tožeče stranke pri kartelu od 28. avgusta 1998 do začetka septembra 1999 ni bilo vsebinsko ali količinsko drugačno od sodelovanja drugih kršiteljev. Opozarja tudi, da dejstvo, da so nekatera podjetja pri

kartelu sodelovala dlje kot druga, ne vpliva na težo njihove kršitve. Daljše sodelovanje se odraža v povečanju globe na podlagi trajanja.

83 Drugič, Komisija spominja, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je lahko za presojo dejanskega učinka kršitve vsakega izmed sodelujočih del prometa, ki je bil ustvarjen z blagom, na katero se nanaša kršitev, primerna podlaga za informacijo o razsežnosti kršitve na zadevnem trgu.

84 Delitev na različne kategorije, ki temelji na prometu s proizvodi, za katere je veljala praksa omejevanja, naj bi nujno vodila do izhodiščnih zneskov glob, ki so na odstotno točko tržnega deleža približno enaki. To naj bi vodilo do tega, da je izhodiščni znesek globe, ki je naložena podjetju s pomembnim tržnim deležem, določen višje kot izhodiščni znesek globe, ki je naložena podjetju z manjšim tržnim deležem. Zato je bil izhodiščni znesek globe, ki je bila naložena skupini KME, določen na 70 milijonov EUR, medtem ko družbi Chalkor naložena globa znaša le 9,8 milijona EUR. Očitno naj bi bilo, da ta pristop ne krši načela enakega obravnavanja.

85 Tretjič, Komisija trdi, da bi bilo v nasprotju s sodno prakso, če bi težje kaznovali podjetje, ki je vpleteno v dva ali tri elemente kartela, kot pa drugo podjetje, ki ima isti tržni delež, vendar je sodelovalo pri enem elementu kartela (sodbi Sodišča z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 121, in z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 91; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 11. marca 1999 v zadevi British Steel proti Komisiji, T-151/94, Recueil, str. II-629, točka 643, in z dne 9. julija 2003 v zadevi Cheil Jedang proti Komisiji, T-220/00, Recueil, str. II-2473, točka 91).

86 Četrtič, Komisija navaja, da ni dokazov, da je bilo sodelovanje v okviru sporazumov SANCO ter sporazumov WICU in Cuprotherm občutno tesnejše kot sodelovanje v okviru razširjenih evropskih sporazumov. Zato naj ne bi bilo nobenega razloga, da bi prva elementa kartela šteli za bolj resni kršitvi pravil o konkurenci kot tretji element.

87 Petič, Komisija meni, da ni nobenega razloga, da bi v okviru razširjenih evropskih sporazumov razlikovali člane skupine petih od preostalih štirih proizvajalcev – skupine Boliden, družbe HME, skupine Buntmetall in družbe Chalkor – ker je bilo sodelovanje slednjih pomembno za delovanje kartela in ker so se v obdobju med letoma 1998 in 2001 z njim okoristili enako kot drugi sodelujoči.

88 Šestič, Komisija trdi, da je sodelovanje družbe Chalkor pripomoglo k učinkovitosti kartela. Že samo dejstvo, da so člani skupine petih družbo Chalkor in tri preostale družbe povabili, naj se jim pridružijo, kaže na to, da so bile za učinkovitost kartela pomembne. Komisija navaja, da dejstvo, da je družba Chalkor povečala svojo prodajo med sodelovanjem v kartelu, ne dokazuje, da njeno sodelovanje na sestankih kartela ni okrepilo nezakonitih sporazumov. Povečanje prodaje bi bilo mogoče razložiti s sezonskim učinkom ali z dejstvom, da je imela družba Chalkor po nekem času manj pomislekov glede goljufanja drugih kršiteljev.

89 Sedmič, Komisija trdi, da tudi če bi ugotovila intenzivnejše sodelovanje med nekaterimi izmed naslovnikov izpodbijane odločbe, bi ta ugotovitev povzročila naložitev večjih glob tem podjetjem, in ne naložitve manjših glob drugim naslovnikom. Zato Komisija navaja, da bi moralo Splošno sodišče, če bo v tej točki sprejelo argumente družbe Chalkor, v okviru izvajanja svoje neomejene pristojnosti povečati globe,

naložene „proizvajalcem SANCO“, in sicer skupini KME, družbi Wieland in skupini Boliden, in ne zmanjšati globe, naložene družbi Chalkor.

Presoja Splošnega sodišča

90 Za uvod je treba spomniti na načela, ki jih je razvila sodna praksa v zvezi z individualno odgovornostjo, ki izvira iz kršitve člena 81(1) ES, kot je kartel.

91 Najprej, glede odgovornosti za kršitev iz sodne prakse izhaja, da dejstvo, da podjetje ni neposredno sodelovalo pri vseh konstitutivnih elementih omejevalnega sporazuma, podjetja ne more razbremeniti odgovornosti za kršitev člena 81(1) ES, če je ugotovljeno, da je moralo nujno vedeti, prvič, da je tajno usklajevanje, pri katerem je sodelovalo, del celovitega sistema, in, drugič, da je ta sistem pokrival vse konstitutivne elemente omejevalnega sporazuma (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 87; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Buchmann proti Komisiji, T-295/94, Recueil, str. II-813, točka 121, in z dne 8. julija 2008 v zadevi AC-Treuhand proti Komisiji, T-99/04, ZOdl., str. II-1501, točki 130 in 131).

92 Potem ko je ugotovila obstoj kartela in opredelila njegove udeležence, mora Komisija, da bi lahko naložila globe, oceniti relativno težo sodelovanja vsakega izmed njih. To izhaja tako iz sodne prakse (glej v tem smislu zgoraj v točki 91 navedeno sodbo Komisija proti Anic Partecipazioni, točki 90 in 150; zgoraj v točki 61 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 145, in zgoraj v točki 91 navedeno sodbo AC-Treuhand proti Komisiji, točka 133) kot iz smernic, ki določajo različno obravnavanje pri določitvi izhodiščnega zneska (poseben izhodiščni znesek) in upoštevanje obteževalnih in olajševalnih okoliščin, na podlagi katerih je mogoče prilagoditi višino

globe, zlasti glede na aktivnost ali pasivnost vloge zadevnih podjetij pri izvajanju kršitve.

93 Vendar pa podjetju ni možno naložiti globe, katere znesek je izračunan na podlagi sodelovanja pri tajnem usklajevanju, za katero odgovornost ni ugotovljena (sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. marca 2002 v zadevi Sigma Tecnologie proti Komisiji, T-28/99, Recueil, str. II-1845, točke od 79 do 82).

94 Na podlagi teh načel je treba preizkusiti očitek tožeče stranke, da Komisija ni upoštevala njihovega omejenega sodelovanja pri kartelu.

95 Prvič, treba je preizkusiti očitek, da tožeča stranka ni sodelovala pri sporazumih SANCO in sporazumih WICU in Cuprotherm.

96 V tem kontekstu je treba spomniti, da ni sporno, da je tožeča stranka sodelovala le v razširjenih evropskih sporazumih in da je odgovorna le za svoje sodelovanje v tem elementu kartela (točka 461 obrazložitve izpodbijane odločbe). Vendar pa Komisija ni preučila vprašanja, ali je kršitelj, ki je sodeloval le pri enem elementu kartela, storil lažjo kršitev, v smislu člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, kot kršitelj, ki je v okviru istega kartela sodeloval pri vseh njegovih elementih. To vprašanje je v tem primeru še toliko pomembnejše, ker tožeča stranka ni odgovorna za preostala dva elementa kartela, namreč za sporazume SANCO ter sporazume WICU in Cuprotherm.

97 Komisija je namreč v točki 689 obrazložitve izpodbijane odločbe zavzela stališče, da kršiteljev, ki so sodelovali le pri razširjenih evropskih sporazumih, in tistih, ki so sodelovali tudi pri sporazumih „SANCO“, ni potrebno obravnavati različno, saj sodelovanje pri sporazumih „SANCO“ ni bilo bistveno tesnejše kot sodelovanje pri razširjenih evropskih sporazumih.

98 Ugotoviti je treba, da je sklepanje Komisije napačno, saj bi bila primerjava med intenzivnostjo različnih elementov kartela ustrezna le, če bi bila tožeča stranka vpletena v več njegovih elementov, to pa v tej zadevi ni tako.

99 Podjetje, katerega odgovornost je ugotovljena v zvezi z več elementi kartela, prispeva k učinkovitosti in teži tega kartela več kot kršitelj, ki je vpleten le v en element istega kartela. Zato prvo podjetje stori hujšo kršitev od drugega.

100 Glede tega je treba poudariti, da mora Komisija pri presoji relativne teže sodelovanja vsakega kršitelja pri kartelu na podlagi načela individualizacije kazni in osebne odgovornosti upoštevati dejstvo, da morebiti nekateri kršitelji v smislu zgoraj v točki 91 navedene sodbe Komisija proti Anic Partecipazioni (točka 87) niso odgovorni za vse dele tega kartela.

101 Pri uporabi smernic je treba to presojo nujno opraviti v fazi določitve posebnega izhodiščnega zneska, saj upoštevanje olajševalnih okoliščin dopušča le spremembo osnovnega zneska globe na podlagi načina, kako je kršitelj izvajal kartel. Kršitelj, ki

ni odgovoren za nekatere elemente tega kartela, pa pri izvajanju navedenih delov ni mogel sodelovati. Kršitev pravil konkurenčnega prava je zaradi omejenega obsega kršitve, ki je v zvezi z njim ugotovljena, lažja kot tista, ki so jo storili kršitelji, ki so sodelovali pri vseh delih kršitve.

102 Argumentu Komisije, da so imeli korist zaradi omejitve konkurence, ki so jo uvedli „proizvajalci SANCO“, vsi člani razširjenih evropskih sporazumov, ni mogoče pritrditi, ker tožeče stranke ni štela za odgovorno za del zadevne kršitve, ki se nanaša na sporazume SANCO. Glede tega je treba prav tako opozoriti, da je protikonkurenčni vpliv kartela na cene že po naravi tak, da imajo od njega koristi vsi dobavitelji, ki so prisotni na upoštevnem trgu, in ne le podjetja, ki sodelujejo v tem kartelu.

103 Glede sodb, ki so navedene v točki 85 zgoraj, na katere se sklicuje Komisija v svoji dupliki, zadostuje ugotovitev, da se ne nanašajo na vprašanje, ali je kršitelj, ki je odgovoren le za enega od elementov kartela, storil lažjo kršitev kot kršitelj, ki je pri istem kartelu odgovoren za vse njegove elemente.

104 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da je Komisija kršila načelo enakega obravnavanja, s tem da pri izračunu glob ni upoštevala dejstva, da je, za razliko od skupine KME, družbe Wieland in skupine Boliden, tožeča stranka sodelovala le pri enem delu kartela, in s tem da je tako različne položaje brez objektivne utemeljitve obravnavala enako.

105 V zvezi s posledicami te ugotovitve Komisija glede sporazumov SANCO predlaga, naj Splošno sodišče poveča globe, naložene „proizvajalcem SANCO“, namesto da bi

zmanjšalo globo, ki je bila naložena tožeči stranki. Vendar pa Splošno sodišče v okviru izvajanja svoje neomejene pristojnosti meni, da je izhodiščni znesek, ki ga je določila Komisija, primeren glede na skupno težo treh elementov kartela in da je treba znižati izhodiščni znesek globe, ki je bila naložena družbi Chalkor, da bi tako upoštevali dejstvo, da jo je Komisija štela za odgovorno le za sodelovanje pri tretjem elementu kartela.

106 Poleg tega je treba zavrniti argumente Komisije, navedene v točkah 83 in 84 zgoraj, v delu, v katerem bi jih lahko razumeli, kot da se je neudeležba tožeče stranke pri sporazumih SANCO v zadostni meri izrazila v posebnem izhodiščnem znesku globe, ki ji je bil naložen. Ta argument temelji na predpostavki, da je bil tržni delež družbe Chalkor, ki ne prodaja cevi SANCO, izračunan na podlagi seštevka prometa vseh proizvajalcev navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije, skupaj s prodajo cevi SANCO.

107 Sporazumi SANCO in razširjeni evropski sporazumi so se nanašali na isti upoštevni trg, in sicer trg navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije. Zato bi morala Komisija tudi ob neobstoju sporazumov SANCO upoštevati promet s cevmi SANCO, da bi izračunala tržni delež tožeče stranke na upoštevnem trgu.

108 Nasprotno je glede sporazumov WICU in Cuprotherm položaj drugačen. Ti sporazumi so se nanašali na proizvode, ki niso zamenljivi z navadnimi bakrenimi cevmi za vodovodne in plinske instalacije. Iz točke 459 obrazložitve izpodbijane odločbe je namreč razvidno, da navadne in plastično izolirane bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije predstavljajo različna upoštevna trga.

109 Ker je bil tržni delež tožeče stranke, ki je delovala na trgu navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije, izračunan glede na promet, ustvarjen na trgu navadnih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije in na trgu plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije, je bil za tožečo stranko določen manjši tržni delež in posledično posebni izhodiščni znesek, ki je nižji od tistega, ki bi bil določen, če bi bil njen tržni delež izračunan le glede na promet, ki je bil ustvarjen na trgu, na katerem je v kartelu dejansko sodelovala.

110 Drugič, glede vprašanja, ali dejstvo, da je bilo sodelovanje v skupini petih intenzivnejše od sodelovanja v skupini devetih, upravičuje različno obravnavanje pri določitvi glob, je treba navesti naslednje.

111 Skupina petih in skupina devetih sta delovali v okviru tretjega elementa kartela, za katerega je odgovorna tožeča stranka. V točki 690 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija ugotovila, da tožeča stranka ni bila članica skupine petih zaradi svoje velikosti. Tožeča stranka tej navedbi ne oporeka.

112 Zato Komisiji ni mogoče očitati sklepa, da je bilo sodelovanje tožeče stranke pri razširjenih evropskih sporazumih ustrezno upoštevano z delitvijo kršiteljev na kategorije, kar je Komisija izvedla na podlagi njihovih tržnih deležev.

113 Glede na navedeno je treba samo spremeniti globo, ki je bila naložena tožeči stranki, da bo odražala njeno nesodelovanje pri sporazumih SANCO. Konkretne posledice te spremembe so pojasnjene v nadaljevanju v točkah od 183 do 186.

Obseg geografskega trga, na katerem je tožeča stranka sodelovala pri kartelu

Trditve strank

114 Tožeča stranka v bistvu ugovarja temu, da je Komisija, ko je uporabila njen tržni delež kot osnovo za različno obravnavanje, poleg prodaje v Nemčiji, Franciji, Španiji, Združenem kraljestvu in na Nizozemskem, upoštevala tudi prodajo v Grčiji. Trdi, da je bil geografski obseg sporazuma, pri katerem je sodelovala med avgustom 1998 in septembrom 1999, omejen na Nemčijo, Francijo, Španijo, Združeno kraljestvo in Nizozemsko. Z upoštevanjem prodaje v Grčiji naj bi Komisija povečala tržni delež tožeče stranke z 2,2 % na 3,8 %, kar naj bi pomenilo povišanje izhodiščnega zneska globe za 72 %.

115 Po mnenju tožeče stranke dejstvo, da je po grožnjah v zvezi z grškim trgom sodelovala v kartelu, ne pomeni, da je bila Grčija del ozemlja, na katerega se je nanašal kartel. V izpodbijani odločbi naj bi Komisija namreč pomešala predmet kartela in sredstva, ki so bila uporabljena v njegovem okviru.

116 Trditve Komisije, da je imela tožeča stranka korist zaradi tihega sporazuma, da udeleženci v kartelu ne konkurirajo med sabo na matičnem trgu vsakega od njih, nimajo podpore v elementih iz spisa. Navedbam Komisije naj bi poleg tega nasprotovali prepričljivi elementi. Glede tega naj nič ne bi kazalo na to, da so se, razen članov skupine petih in sodelujočih pri sporazumih SANCO, drugi sodelujoči v kartelu sporazumeli za omejitev ali da so omejili svojo prodajo v Grčiji. Uvoz konkurentov tožeče stranke v Grčijo se je dejansko povečal s 3263 ton leta 1997 na 3548 ton leta 1999. Poleg tega

se je izvoz tožeče stranke v Francijo, Nemčijo, Združeno kraljestvo in Španijo povečal s 4135 ton v drugi polovici leta 1998 na 5201 ton v prvi polovici leta 1999, torej za 26 %.

117 Po mnenju tožeče stranke je zatrjevanje, da je pristala na politiko, da si sodelujoči v kartelu ne konkurirajo med sabo na matičnem trgu vsakega od njih, ob povečanju njenega izvoza nesmiselno. Za obstoj takega sporazuma naj namreč ne bi vedela, poleg tega pa naj v kartelu ne bi sodelovala, da bi zavarovala svoj nacionalni trg, temveč zaradi strahu pred povračilnimi ukrepi, to je dumpingom, skupine petih na grškem trgu.

118 Komisija predlaga zavrnitev tega očitka.

Presoja Splošnega sodišča

119 Spomniti je treba, da Komisija v skladu s točko 1(A) smernic lahko pri ocenjevanju teže zadevne kršitve upošteva velikost upoštevnega geografskega trga.

120 V tej zadevi je ugotovila, da je območje EGP upoštevni geografski trg, na katerega vpliva kartel (točka 17 obrazložitve izpodbijane odločbe). Tega sklepa tožeča stranka ni izpodbijala. Trdi le, da se kršitev, za katero naj bi bila odgovorna, nanaša le na Nemčijo, Francijo, Španijo, Združeno kraljestvo in Nizozemsko. Tega argumenta ni mogoče sprejeti.

121 Ker upoštevni geografski trg ustreza območju EGP, je treba namreč ugotoviti, da je Komisija, tudi ob predpostavki, da na grški trg zadevna kršitev ni vplivala, pri določitvi globe tožeče stranke pravilno upoštevala prodajo tožeče stranke v Grčiji.

122 Glede na zgoraj navedeno je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

3. *Tožbeni razlog: nepravilno povišanje izhodiščnega zneska globe zaradi trajanja*

123 Tožeča stranka trdi, da je Komisija, ker je njeno sodelovanje pri kartelu trajalo manj kot dvanajst mesecev, storila očitno napako, ko je izhodiščni znesek globe, ki ji je bila naložena, povišala za 10 % zaradi trajanja. Podredno tožeča stranka trdi, da bi morala Komisija zanjo uporabiti manjše povečanje.

Trajanje sodelovanja v kartelu

Trditve strank

124 Tožeča stranka trdi, da bi bilo treba kot začetek kršitve, ki ji je očitana, uporabiti datum, ko je drugič sodelovala na tajnem sestanku, to je 10. september 1998, in ne datuma njenega prvega sodelovanja na sestanku kartela, to je 28. ali 29. avgust 1998.

Trdi, da za pravi predmet in tajnost sestanka v avgustu 1998 ni vedela, dokler njeni predstavniki na njem niso sodelovali. Prav tako navaja – pri čemer se sklicuje na interni zapis enega izmed njenih zaposlenih, ki je bil na sestanku – da med sestankom ni pristala na nobeno nezakonito ravnanje. Njeni predstavniki so namreč izrecno zavrnili nanje naslovljena povabila ter povedali, da se morajo posvetovati z upravo družbe Chalkor.

125 Glede datuma konca sodelovanja v kartelu tožeča stranka navaja, da gre za trenutek, ko je prenehala sodelovati pri dejavnostih kartela, in ne za dan, ko so drugi člani kartela izvedeli za njen umik iz njega. Tožeča stranka spominja, da je pri sestankih kartela prenehala sodelovati aprila 1999, čeprav je še do avgusta 1999 mesečno sporočala številčne zaupne podatke konkurentom, pri čemer so se zadnji podatki nanašali na julij 1999. Zato tožeča stranka navaja, da se je njeno sodelovanje v kartelu končalo julija 1999 ali najkasneje avgusta 1999.

126 Tožeča stranka zato meni, da je njeno sodelovanje v kartelu trajalo manj kot dvanajst mesecev in da, kot izhaja iz smernic, izhodiščni znesek globe ne bi smel biti povišan zaradi trajanja.

127 Komisija predlaga zavrnitev tega očitka.

Presoja Splošnega sodišča

128 Najprej je treba opozoriti, da čeprav tožeča stranka ta tožbeni razlog navaja zaradi zmanjšanja globe, ki ji je bila naložena, dejansko izpodbija tudi zakonitost člena 1(f)

izpodbijane odločbe, na podlagi katerega je kršitev, ki ji je očitana, trajala najmanj od 29. avgusta 1998 do začetka septembra 1999.

129 Prav tako je treba opozoriti, da se člen 81(1) ES uporabi samo ob obstoju soglasja volj med vsaj dvema strankama, katerega izrazna oblika ni pomembna, če izraža njuno resnično voljo (sodba Sodišča prve stopnje z dne 26. oktobra 2000 v zadevi Bayer proti Komisiji, T-41/96, Recueil, str. II-3383, točka 69).

130 Poleg tega iz sodne prakse izhaja, da zadostuje, da Komisija dokaže, da je zadevno podjetje sodelovalo na sestankih med konkurenti z očitno protikonkurenčno vsebino, da bi v pravno zadostni meri dokazala sodelovanje tega podjetja pri kartelu. Ko je sodelovanje na takih sestankih ugotovljeno, mora zadevno podjetje predložiti indice, ki lahko dokažejo, da je bilo njegovo sodelovanje na omenjenih sestankih brez kakršnega koli protikonkurenčnega cilja, tako da izkaže, da je konkurentom pokazalo, da na teh sestankih sodeluje z drugačnim pristopom od njihovih (sodba Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Hüls proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-4287, točka 155).

131 V tej zadevi je ugotovljeno, da je družba Chalkor najkasneje 29. avgusta 1998 sodelovala na sestanku v okviru kartela in da je najkasneje med tem sestankom spoznala njegovo očitno protikonkurenčno naravo. Tožeča stranka pa ni dokazala, da je druge sodelujoče na tem sestanku obvestila, da sodeluje z drugačnim pristopom od njihovih in da nasprotuje tajnemu dogovoru na trgu bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije.

132 Nasprotno, kot navaja Komisija, interni zapisi tožeče stranke kažejo bolj na to, da so bili predstavniki družbe Chalkor zaskrbljeni zaradi kvote, ki jim je bila dodeljena, in

niso nasprotovali ideji o tajnem dogovoru (točka 326 obrazložitve izpodbijane odločbe). Argument tožeče stranke, da so njeni predstavniki na tem sestanku omenili, da se morajo posvetovati s svojo upravo, bi bil upošteven, če na naslednjih tajnih sestankih ne bi sodelovali, to pa ni bilo tako.

133 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da Komisija, ko je sklenila, da se je sodelovanje tožeče stranke pri kartelu začelo najkasneje 29. avgusta 1998, ni storila napake.

134 Glede datuma, ko je tožeča stranka v kartelu prenehala sodelovati, je treba spomniti, da so se v okviru sistema za izmenjavo podatkov, ki pomeni enega izmed konstitutivnih elementov kartela (točki 450 in 486 obrazložitve izpodbijane odločbe), stranke dogovorile, da bodo mesečno sporočale svoje podatke upravljavcu sistema (točki 306 in 308 obrazložitve izpodbijane odločbe).

135 Zato je treba ob neobstoju formalnega prenehanja sodelovanja pri tem sporazumu ugotoviti, da je umik tožeče stranke iz tega sporazuma lahko začel učinkovati najprej takrat, ko ni izpolnila svoje mesečne obveznosti sporočanja občutljivih podatkov, torej septembra 1999.

136 Iz tega izhaja, da Komisija, pri tem ko je štela, da je tožeča stranka za sodelovanje pri kartelu odgovorna do začetka septembra 1999, ni storila napake. Zato je treba očitek v zvezi s trajanjem sodelovanja družbe Chalkor pri kartelu zavrniti.

Stopnja povišanja

Trditve strank

137 Tožeča stranka trdi, da bi bila, čeprav bi se dokazalo, da je njeno sodelovanje trajalo dvanajst mesecev, stopnja povišanja globe 10 % na leto kršitve nesorazmerna. Glede tega navaja, da se je intenzivnost njenega sodelovanja pri kartelu po aprilu 1999 zmanjšala in da bi morala Komisija povišati izhodiščni znesek globe, ki ji je bila naložena, za manj kot 10 %, da bi upoštevala to zmanjšanje intenzivnosti. Glede tega se sklicuje na več prejšnjih odločb Komisije.

138 Tožeča stranka navaja tudi, da primerjava različnih povečanj na podlagi trajanja, ki so bila določena za naslovnike izpodbijane odločbe, potrjuje, da je povečanje, ki je bilo uporabljeno zanjo, nepravično. Natančneje, skupini Outokumpu je bil izhodiščni znesek globe povečan za 110 % na podlagi soudeležbe v obdobju enajst let in pet mesecev, kar pomeni, da obdobje petih mesecev ni bilo upoštevano. To obdobje petih mesecev pa naj bi bilo enako skoraj polovici trajanja udeležbe tožeče stranke pri kartelu in je precej daljše od polovice trajanja njene udeležbe na spornih sestankih. Enako je bil pri skupini Boliden izhodiščni znesek globe, ki ji je bil naložen, povišan za 125 % na podlagi udeležbe dvanajst let in devet mesecev. Štirimesečna udeležba, ki ni bila upoštevana, naj bi ustrezala polovici obdobja, v katerem se je tožeča stranka udeleževala spornih sestankov.

139 Komisija predlaga, naj se tožbeni razlog zavrne.

Presoja Splošnega sodišča

140 Najprej je treba ugotoviti, da predhodne odločbe Komisije, na katere se sklicuje tožeča stranka, niso upoštevne, saj predhodna praksa odločanja Komisije ne šteje za pravni okvir za globe na področju konkurence (glej točko 71 zgoraj).

141 Prav tako je treba spomniti, da povišanje izhodiščnega zneska globe glede na trajanje ni omejeno na primere, v katerih bi obstajala neposredna povezava med trajanjem in veliko škodo, povzročeno glede na cilje, na katere se nanašajo pravila o konkurenci (glej v tem smislu zgoraj v točki 71 navedeno sodbo Michelin proti Komisiji, točka 278 in navedena sodna praksa). Poleg tega je iz smernic razvidno, da Komisija ni dokazala nobenega prekrivanja ali soodvisnosti med presojo teže in presojo trajanja kršitve.

142 Nasprotno, prvič, iz sistematike smernic je razvidno, da te določajo presojo teže kršitve kot take za določitev izhodiščnega zneska globe. Drugič, teža kršitve se presoja glede na značilnosti zadevnega podjetja, zlasti glede na njegovo velikost in položaj na upoštevnem trgu, na podlagi česar je mogoče opraviti ponderiranje, razdeliti podjetja v kategorije in določiti poseben izhodiščni znesek. Tretjič, trajanje kršitve se upošteva za določitev osnovnega zneska in četrtič, smernice zahtevajo upoštevanje obteževalnih in olajševalnih okoliščin, na podlagi katerih je mogoče prilagoditi višino globe, zlasti glede na aktivnost ali pasivnost vloge zadevnih podjetij pri izvajanju kršitve.

143 Torej Komisije zgolj dejstvo, da si je pri kršitvah, ki trajajo dvanajst mesecev ali več, pridržala možnost povišati znesek, sprejet glede na težo kršitve, za do 10 % za vsako leto kršitve, nikakor ne zavezuje, da to stopnjo določi glede na intenzivnost dejavnosti kartela ali njegovih učinkov ali celo glede na težo kršitve. Komisija namreč v okviru svoje široke diskrecijske pravice (glej točko 63 zgoraj) stopnjo povišanja, ki jo želi uporabiti, določi na podlagi trajanja kršitve.

144 V tej zadevi je Komisija ugotovila, da je tožeča stranka pri zadevni kršitvi sodelovala v obdobju dvanajstih mesecev in je zato povišala izhodiščni znesek globe, ki ji je bila naložena, za 10 %. S tem Komisija ni odstopila od pravil, ki si jih je postavila v smernicah.

145 Sicer pa pristop Komisije, ki je povišala izhodiščne zneske globe za 10 % za vsako dopolnjeno leto kršitve in za 5 % za vsako dodatno obdobje, enako ali daljše od šestih mesecev (glej točko 46 zgoraj), v okoliščinah v tej zadevi ne povzroča pomembnih razlik med kršitelji. Zato Splošnemu sodišču presoje Komisije o stopnji povišanja zaradi trajanja ni treba nadomestiti s svojo presojo.

146 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba ta tožbeni razlog zavrniti v celoti.

4. *Tožbeni razlog: napačno neupoštevanje prostovoljnega prenehanja sodelovanja tožeče stranke pri kartelu*

Trditve strank

147 Tožeča stranka navaja, da bi morala Komisija kot olajševalno okoliščino upoštevati dejstvo, da je leta 1999 prostovoljno prenehala sodelovati na sestankih kartela, preden je Komisija začela svojo preiskavo. Tožeča stranka meni, da bi moral njen prostovoljni izstop dejavnosti kartela oslabiti, če je trditev Komisije, da je njeno sodelovanje okrepilo dejavnosti kartela, pravilna.

148 Tožeča stranka opozarja, da smernice določajo, da Komisija zmanjša podjetju naloženo globo, če preneha s kršitvijo takoj po prvem ukrepu Komisije, zlasti po pregledih.

149 Nasprotno prenehanja sodelovanja pri kartelu pred začetkom Komisijine preiskave smernice ne določajo kot olajševalno okoliščino. Tožeča stranka navaja, da je nelogično, „slaba pravica“ in „slaba politika“, da se podjetjem, ki prostovoljno prenehajo sodelovati pri kartelu, ne dodelijo nobene ugodnosti. Tožeča stranka trdi, da bi se moralo prostovoljno prenehanje sodelovanja šteti za olajševalno okoliščino pri določitvi globe. Vsak drugačen sklep naj ne bi bil skladen s ciljem politike Komisije na področju glob, to je z odvračanjem. Zoper prostovoljna prenehanja s kršitvami niso potrebni odvračilni ukrepi.

150 Komisija predlaga zavrnitev tožbenega razloga.

Presoja Splošnega sodišča

151 Zadostuje ugotovitev, da iz sodne prakse izhaja, da Komisija v okviru svoje diskrecijske pravice ni dolžna zmanjšati globe za prenehanje kršitve, ki se je zgodila že pred njenim prvim posredovanjem (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2007 v združenih zadevah BASF in UCB proti Komisiji, T-101/05 in T-111/05, ZOdl., str. II-4949, točka 128 in navedena sodna praksa).

152 Poleg tega je bilo dejstvo, da je družba Chalkor prostovoljno prenehala kršiti pred začetkom Komisijine preiskave v zadostni meri upoštevano pri izračunu dolžine obdobja očitane kršitve, tako da se družba ne more sklicevati na točko 3, tretja alinea, smernic.

153 Ta tožbeni razlog je treba torej zavrniti.

5. *Tožbeni razlog: nezadostno zmanjšanje globe zaradi sodelovanja tožeče stranke na podlagi obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996*

Trditve strank

154 Tožeča stranka meni, da bi ji moralo biti zaradi ugodnega vpliva njenega sodelovanja na potek preiskave na podlagi oddelka D obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996

določeno večje znižanje globe, kot to, ki ji je bilo določeno, to je 15 %. Poudarja, da bi se lahko odločila, da s Komisijo ne bo sodelovala in da bo večino dokazov obdržala v lastni posesti.

155 Glede tega najprej navaja, da je Komisiji prostovoljno in takoj, v isti fazi postopka kot skupina KME in družba Wieland, priskrbela vse upoštevne podatke, s katerimi je razpolagala, dalje, da so bili podatki, ki jih je priskrbela, podrobni in za Komisijino preiskavo koristni ter nazadnje, da zaradi svojega omejenega sodelovanja pri kartelu ni mogla priskrbeti toliko podatkov, kot sta jih priskrbeli skupini KME in Outokumpu ali družba Wieland.

156 Tožeča stranka navaja tudi, da so razlogi, zaradi katerih je bilo skupinama Outokumpu in KME določeno večje zmanjšanje glob, ki sta jima bili naloženi, kot njej, težko razumljivi.

157 V podporo svoji trditvi, da je stopnja znižanja njej naložene globe nezadostna, tožeča stranka navaja tudi predhodne odločbe Komisije.

158 Nazadnje tožeča stranka navaja, da je bilo tako za skupino Boliden kot za skupino IMI določeno zmanjšanje 10 %, ker nista izpodbijali dejstev, ki so bila navedena v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah. Ker naj bi bilo tako tudi v njenem primeru, bi moralo biti zaradi sodelovanja zmanjšanje zanjo večje od tistega, ki ji je bilo dejansko določeno.

159 Komisija predlaga zavrnitev tožbenega razloga.

Presoja Splošnega sodišča

160 Najprej je treba ugotoviti, da sklicevanje tožeče stranke na predhodne odločbe Komisije ni upoštevno, saj se predhodna upravna praksa Komisije ne šteje za pravni okvir za globe na področju konkurence (glej točko 71 zgoraj).

161 Potem je treba ugotoviti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso zmanjšanje globe zaradi sodelovanja v upravnem postopku temelji na presoji, da je tako sodelovanje Komisiji v pomoč pri njeni nalogi ugotavljanja kršitev (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi BPB de Eendracht proti Komisiji, T-311/94, Recueil, str. II-1129, točka 325, in Finnboard proti Komisiji, T-338/94, Recueil, str. II-1617, točka 363).

162 Nazadnje je treba opozoriti, da je v okviru presoje sodelovanja članov kartela mogoče izpodbijati le očitno napako pri presoji, ki jo stori Komisija, ker ima ta široko diskrecijsko pravico pri presoji kakovosti in koristnosti sodelovanja podjetja, predvsem v primerjavi z drugimi podjetji (sodba Sodišča z dne 10. maja 2007 v zadevi SGL Carbon proti Komisiji, C-328/05 P, ZOdl., str. I-3921, točka 88). Komisija pa pri tej presoji ne sme kršiti načela enakega obravnavanja.

163 Glede te zadeve iz točk od 803 do 807 obrazložitve izpodbijane odločbe izhaja, da je Komisija menila, da ima sodelovanje tožeče stranke omejeno vrednost, saj je v času tega sodelovanja že razpolagala z zadostnimi dokazi za obstoj zadevne kršitve.

164 Tožeča stranka ni navedla elementov, ki bi lahko omajali ta sklep. Navedla je le, da njeno sodelovanje ni moglo biti širše, saj je bilo njeno sodelovanje pri kartelu časovno in vsebinsko zelo omejeno. Ta argument pa je neutemeljen, saj Komisija pri določitvi stopnje znižanja na podlagi obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996 ni dolžna upoštevati drugih dejavnikov, razen objektivne koristi, ki jo ima sodelovanje podjetja za ugotovitev kršitve.

165 Iz zgoraj navedenega izhaja, da Komisiji ni mogoče očitati, da je, na eni strani, družbi Chalkor naloženo globo zmanjšala za 15 % ob upoštevanju podatkov, ki jih je ta družba priskrbela, in neizpodbijanja dejstev, ki so bila navedena v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, in da je, na drugi strani, skupini Boliden in skupini IMI naloženo globo zmanjšala za 10 % le zaradi tega, ker nista izpodbijali dejstev, navedenih v omenjenem obvestilu.

166 Glede sklicevanja na stopnji znižanja glob, ki sta bili določeni za skupino KME in družbo Wieland, tožeča stranka priznava, da je bilo njuno sodelovanje obsežnejše kot njeno. Poleg tega je nesporno, da je skupina Outokumpu začela sodelovati več kot eno leto prej kot tožeča stranka. Zato ni treba nadaljevati s preizkušanjem navedb o diskriminaciji tožeče stranke v primerjavi s tema podjetjema.

167 Nazadnje, trditev tožeče stranke, da je stopnja znižanja, ki ji je bila določena, nezadostna, saj bi se lahko odločila, da s Komisijo ne bo sodelovala in da bo večino dokazov obdržala v lastni posesti, implicitno izpodbija ugotovitev iz točke 803 obrazložitve izpodbijane odločbe, da večina podatkov, ki jih je tožeča stranka posredovala Komisiji, spada v okvir njene dolžnosti iz člena 11 Uredbe št. 17.

168 V tem kontekstu je treba ugotoviti, da Splošno sodišče izvaja popoln nadzor nad vprašanjem, ali je sodelovanje tožeče stranke preseglo njeno dolžnost iz člena 11 Uredbe št. 17 in člena 18 Uredbe št. 1/2003, da odgovori na zahteve po informacijah (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. decembra 2006 v združenih zadevah Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točka 531). Vendar pa je treba ugotoviti, da tožeča stranka v svojih vlogah ni pojasnila, katere podatke od tistih, ki jih je posredovala, ji ne bi bilo treba sporočiti Komisiji.

169 Glede na zgoraj navedeno je treba ta tožbeni razlog zavrniti v celoti.

6. *Tožbeni razlog: določitev nesorazmerne globe*

Trditve strank

170 Tožeča stranka meni, da je končni znesek globe, ki ji je bila naložena, določen na 9,16 milijona EUR, nesorazmeren v primerjavi z globami, ki so bile naložene drugim podjetjem naslovnikom izpodbijane odločbe. Glede tega se, prvič, sklicuje na primer družbe HME, ki je bila v upoštevnem obdobju približno enake velikosti kot tožeča stranka, njeno sodelovanje pri kartelu pa je bilo dvainpolkrat daljše. Končni znesek globe, ki je bila naložena družbi HME, pa je bil le 4,49 milijona EUR.

171 Drugič, tožeča stranka trdi, da globa, ki ji je bila naložena, znaša 760.000 EUR za mesec sodelovanja pri kršitvi, medtem ko se globe, ki so bile naložene drugim podjetjem, gibljejo od 210.000 do 440.000 EUR za mesec sodelovanja pri kršitvi.

172 Tretjič, tožeča stranka trdi, da število tajnih sestankov, na katerih je sodelovalo neko podjetje, kaže raven njegove vpletenosti v kartel. Glede tega opaža, da ji je bila za sodelovanje na sedmih sestankih naložena globa 1,83 milijona EUR na sestanek, medtem ko je bila družbama Wieland in KME, ki sta sodelovali na skoraj vseh 120 sestankih v okviru kartela, naložena globa 0,206 oziroma 0,56 milijona EUR na sestanek.

173 Četrtič, tožeča stranka navaja, da je edino majhno neodvisno podjetje, ki lahko konkurira velikim evropskim proizvajalcem. Navaja, da je globa, ki ji je bila naložena za njeno pasivno sodelovanje v kartelu, pretirana in da bo vplivala na njeno konkurenčnost.

174 Komisija predlaga zavrnitev tožbenega razloga. Zlasti navaja, da je končni znesek globe, ki je bila naložena družbi HME, posledica neizrecne uporabe omejitve 10 %, določene v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003.

Presoja Splošnega sodišča

175 Prvič, glede na obrazložitev Komisije in ob neobstoju ugovora tožeče stranke je treba zavrniti očitek o razliki med končnim zneskom globe, ki je bila naložena družbi HME, in končnim zneskom globe, ki je bila naložena tožeči stranki.

176 Drugič, tudi če bi se tožeča stranka pri zatrjevanju nesorazmernosti globe lahko sklicevala na argument, da lahko globa, ki ji je bila naložena, oslabi njeno konkurenčnost, je treba ugotoviti, da glede tega ni predstavila konkretnih elementov.

177 Glede preostalega je treba ugotoviti, da drugi argumenti, ki jih navaja tožeča stranka v okviru tega tožbenega razloga, posredno izpodbijajo sistem izračuna glob, kot ga določajo smernice.

178 Z delitvijo končnih zneskov glob na mesece sodelovanja pri kartelu ali na število sestankov, na katerih so kršitelji sodelovali, skuša namreč tožeča stranka dejansko ponovno izpodbijati določitev zneska globe na podlagi trajanja kršitve.

179 V tem kontekstu je treba ugotoviti, da iz sistematike smernic izhaja, da je podjetjem, ki najdlje sodelujejo pri kartelu, naložena najmanjša globa, če se zneski globe delijo s številom mesecev sodelovanja pri kartelu, saj se je Komisija v smernicah omejila, da bo izhodiščni znesek globe povišala največ za 10 % na leto kršitve. Tožeča stranka se na to samoomejevanje ne more sklicevati, da bi pridobila zmanjšanje globe, ki ji je bila naložena.

180 Razlogi iz točke 179 zgoraj veljajo tudi za argument tožeče stranke o razmerju med globo, ki ji je bila naložena, in številom sestankov, na katerih je sodelovala, ker je slednje povezano s trajanjem njenega sodelovanja v kartelu.

181 Glede na zgoraj navedeno je treba zavrniti tudi zadnji tožbeni razlog.

7. *Določitev končnega zneska globe*

182 Kot izhaja iz točk od 90 do 113 zgoraj je treba izpodbijano odločbo spremeniti, ker Komisija pri določitvi globe ni upoštevala dejstva, da tožeča stranka ni sodelovala pri sporazumih SANCO.

183 Glede preostalega obrazložitev Komisije v izpodbijani odločbi in metoda izračuna globe, uporabljena v tem primeru, ostajata nespremenjeni. Končni znesek globe se torej izračuna kot je navedeno v nadaljevanju.

184 Izhodiščni znesek globe, ki je bila naložena tožeči stranki, se zniža za 10 % zaradi upoštevanja manjše teže njenega sodelovanja pri kartelu v primerjavi s „proizvajalci SANCO“. Novi izhodiščni znesek globe, ki je naložen tožeči stranki, se tako določi na 8,82 milijona EUR.

185 Z uporabo povečanja za 10 % na podlagi trajanja kršitve znaša osnovni znesek globe 9,702 milijona EUR. Ob upoštevanju zmanjšanja za 15 %, ki ga je tožeči stranki odobrila Komisija na podlagi oddelka D obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996, je končni znesek globe, ki je naložen tožeči stranki, tako 8,2467 milijona EUR.

Stroški

186 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Splošnega sodišča se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Vendar pa lahko Splošno sodišče v skladu s členom 87(3), prvi pododstavek, tega poslovnika odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka stranka uspe samo deloma ali v izjemnih okoliščinah.

187 Glede na to, da nobena stranka s svojimi predlogi deloma ni uspela, je treba odločiti, da vsaka nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (osmi senat)

razsodilo:

1. Globa, ki je bila družbi Chalkor AE Epexergasias Metallon naložena v členu 2(d) Odločbe Komisije C(2004) 2826 z dne 3. septembra 2004 v zvezi s postopkom po členu 81 [ES] in členu 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/E-1/C.38.069 – Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije), se določi na 8,2467 milijona EUR.

2. V preostalem se tožba zavrne.

3. Družba Chalkor AE Epexergasias Metallon in Evropska komisija nosita vsaka svoje stroške.

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 19. maja 2010.

Podpisi

Stvarno kazalo

Dejansko stanje ..... II - 1901

1. Upravni postopek ..... II - 1902

2. Izpodbijana odločba ..... II - 1904

Upoštevni proizvodi in trgi ..... II - 1910

Elementi zadevne kršitve ..... II - 1912

Sporazumi med „proizvajalci SANCO“ ..... II - 1912

Sporazumi med „proizvajalci WICU in Cuprotherm“ ..... II - 1913

Razširjeni evropski sporazumi ..... II - 1914

Trajanje in trajajoča narava zadevne kršitve ..... II - 1915

Določitev glob ..... II - 1916

Izhodiščni znesek glob ..... II - 1917

– Teža ..... II - 1917

– Različno obravnavanje ..... II - 1919

Osnovni znesek glob ..... II - 1920

Obteževalne in olajševalne okoliščine ..... II - 1923

Uporaba obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996 ..... II - 1924

Končni znesek glob ..... II - 1925

Postopek in predlogi strank ..... II - 1926

Pravo ..... II - 1927

1. Tožbeni razlog: neupoštevanje dejstva, da je bila tožeča stranka v sodelovanje pri kartelu prisiljena ..... II - 1929

Trditve strank ..... II - 1929

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1931

2. Tožbeni razlog: nepravilna določitev izhodiščnega zneska globe ..... II - 1932

Omejeno sodelovanje tožeče stranke pri kartelu ..... II - 1932

Trditve strank ..... II - 1932

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1936

Obseg geografskega trga, na katerem je tožeča stranka sodelovala pri kartelu ..... II - 1942

Trditve strank ..... II - 1942

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1943

3. Tožbeni razlog: nepravilno povišanje izhodiščnega zneska globe zaradi trajanja ..... II - 1944

Trajanje sodelovanja v kartelu ..... II - 1944

Trditve strank ..... II - 1944

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1945

Stopnja povišanja ..... II - 1948

Trditve strank ..... II - 1948

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1949

4. Tožbeni razlog: napačno neupoštevanje prostovoljnega prenehanja sodelovanja tožeče stranke pri kartelu ..... II - 1951

Trditve strank ..... II - 1951

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1952

5. Tožbeni razlog: nezadostno zmanjšanje globe zaradi sodelovanja tožeče stranke na podlagi obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996 ..... II - 1952

Trditve strank ..... II - 1952

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1954

6. Tožbeni razlog: določitev nesorazmerne globe..... II - 1956

Trditve strank ..... II - 1956

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1957

7. Določitev končnega zneska globe..... II - 1959

Stroški..... II - 1960